

багатонога і багато рота кусюча братія поперла доверху, донизу і всюди голим дитячим тільцем, сказати, що Іванка кричала – не скажеш: вона скавчала так, як скавчать молоді песики із затиснутими в капкан лапами [1, с. 83].

Отже, спостереження за функціонуванням конструкцій з однорідними членами речення в романі Марії Матіос «Черевички Божої Матері» засвідчує їх широку уживаність. Такі речення допомагають створити надзвичайний художній світ письменниці, зобразити неповторний буковинський колорит та описати переживання, вчинки головної героїні та інших персонажів твору. Проаналізувавши речення з однорідними членами, ми виявили загальну картину особливостей синтаксичних структур у художньому стилі Марії Матіос.

Список літератури:

1. Матіос М. Черевички Божої Матері: роман. Вид. 2-ге. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2022. 224 с.
2. Шульжук К. Синтаксис української мови. 2-ге вид., доп. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 408 с.

Корбеляк Віра,
Тернопільський національний
педагогічний університет ім. В. Гнатюка
Науковий керівник: канд. філол. наук Заваринська І.Ф.

ЗМІНИ У СИСТЕМІ ОНІМІВ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ: ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНІ ЧИННИКИ

У 1995 році у Польщі було опубліковано словник «Słownik imion», який містить дані з банку PESEL про кількість осіб з певними іменами. Книга містить 5000 розділів і інформацію про загальну кількість осіб з кожним іменем, загалом налічується 40 мільйонів осіб.

У Польщі імена, які використовуються з часів прийняття християнства, мають походження з Євангелії, і ці імена включають в себе власні назви Святої Родини та імена людей, що були близькі до Христа (імена апостолів і євангелістів, такі як: Maryja, Hanna, Elżbieta, Józef, Jan, Magdalena, Weronika, Mateusz, Marek, Łukasz та інші). Також у Польщі поширені імена святих, які відносяться до Святої Родини та інших осіб, згаданих у Євангелії, а також імена святих, які не пов'язані з біблійними постатями, наприклад, Stanisław, Kazimierz, Barbara. Діти часто отримують імена на честь літературних персонажів, таких як Zofia (Zosia), Barbara (Basia), Helena, Danuta, Grażyna. У 70-х роках стали популярними імена, які відображали героїв творів Міцкевича, Сенкевича та Жеромського.

Останнім часом під впливом фільмів немовлят почали називати іменами знаменитих акторів, героїв відомих кінострічок. З 2000-2021 року домінуючими жіночими іменами в Польщі є: Anna (5,61%) і Maria (4,55%), а також Elżbieta (2,47%). Серед десяти найбільш популярних чоловічих імен з 2000-2021 року вважаються: Jan (7,25%), Krzysztof (6,23%), Piotr (6,15%), Andrzej (5,84%), Tomasz (5,63%), Pawło (5,56%), Marek (4,93%), Łukasz (4,85%), Jakub (4,68%), Tadeusz (2,29%). Імена, взяті з польської літератури теж знаходяться в десятці найчастіше вживаних жіночих імен: Zofia (2,76%) і Barbara (2,73%), Helena (1,3%), Danuta (1,2%). Великої популярності серед чоловічих імен набули: (7,25%), Krzysztof (6,23%), Piotr (6,15%).

Польські прізвища та псевдоніми також зазнавали змін у залежності від епохи. Хоча є невелика кількість людей, які змінювали своє прізвище. Після 1945 року, люди надсилали звернення про перейменування свого прізвища, засновані на політичних переконаннях. Так, на Śląsku і Pomorzu, особи, що носили німецькі прізвища, змінили їх на польські, наприклад: Kaizer – Starski, Janz – Janicki, Rozenbaum – Różycki, Zimmerman – Ziębicki...

У Польщі на сьогоднішній день існує близько 100000 назв міст і сіл, які були затверджені урядом держави, як і антропоніми. У минулому, власні назви міст і сіл також змінювалися на прохання мешканців, коли вони мали

негативне значення або асоціювалися з чимось неприємним (наприклад, Dziady, Wielka Bieda, Stolec, Ligota Kradziejewska, Krowia Góra, Kobyłe Ługi, Świercze Koty). Люди аргументували свої прохання так: «Przykro mieszkać w Wielkiej Biedzie».

Під час епохи «соціалізму» топоніміка майже не зазнала змін. Однак, нові міста, що з'являлися, отримували назви, що відображали події певного періоду (Nowa Huta, Blachwnia, Walcownia, Budowa, Reforma, Bloki, Peperówka). Назви гір, борів, рік, озер також змінювалися на Західній і Північній території, наприклад, Golm Berg став Góra Chołm (біля Koszalina), ріка Persante змінилася на Parsęta (на Pomorzu), німецька річка Alle – на Łyna (на Mazurach), озеро Spirding See – на Śniardwy (на Mazurach), озеро Dratzig See – на Drawsko (на Pomorzu) і т. д. Jednak, крім цих випадків, майже не було змін в області топонімії під час періоду «соціалізму».

Як вже було зазначено, ономастика Польщі часто змінюється під впливом історичних подій. Наприклад, «вулиця Marchlewskiego тепер має назву Jana Pawła II, Stołeczna перейменували на Popiełuszki, Marcelego Nowotki – на Biskupa Czesława Kaczmarka, a Plac Partyzanów – на Rynek. У той же час, назви вулиць Matejka, Kościuszki та Kajki залишаються незмінними.».

Таким чином, в польській ономастиці можна виділити дві основні групи назв - стабільні та змінні. Фактори, що впливають на розвиток і еволюцію власних назв, дуже різноманітні і включають в себе політичне життя країни, історичні події, міжнародний вплив, а також зміни в мовному оточенні. З'явлення нових урбанонімів, идеонімів, теонімів та хрононімів є необхідним наслідком цього процесу. Вивчення ономастики Польщі через пресу є цікавою ініціативою, оскільки це дозволяє відстежувати зміни в іменуванні місцевостей та визначати причини цих змін. Важливо також зазначити, що зміни в ономастиці можуть бути відображені не тільки в назвах вулиць, міст та інших об'єктів, але і в іменах людей, оскільки вони також є частиною ономастики. Світ змінюється, і водночас із цією зміною з'являються нові

урбаноніми, ідеоніми, теоніми, хрононіми, тому досліджувати ономастику Польщі через пресу надзвичайно цікаво.

Список літератури:

1. Заваринська І. Ф. Фразеологізми з онімним компонентом в англійській, польській та українській мовах: лінгвокультурологічний аспект: Монографія. / І.Ф. Заваринська. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2022. – 232 с.
2. Bryk. Słownik języka polskiego. PWN. URL: <https://sjp.pwn.pl/sjp/bryk-I;2446337.html>
3. Grodziński E. Zarys ogólnej teorii imion własnych / Edward Grodziński – Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1973 – S. 9–17
4. Kaleta Z. Teoria nazw własnych. Polskie nazwy własne: [Encyklopedia] / Zofia Kaleta [red. E. Rzetelska-Feleszko]. – WarszawaKraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie-Institut Języka Polskiego PAN, 1998. – 111s
5. Onomastyka i dialektologia // Prace dedykowane pani profesor Ewie Rzetelskiej. – Feleszko. – Warszawa: Institut Slawistyki PAN, 1997.

Кучма Ірина,

Тернопільський національний

педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц.Бабій І. М.

ВИВЧЕННЯ СКЛАДНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Вивчення словотвірної системи в українській мові є здавна цікавим для науковців. Останнім часом зросла особлива увага до розгляду складних слів. На сьогоднішній день основними способами їх творення є основоскладання, словоскладання та аббревіація, а також зрощення і зближення.